

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNAST STRANÁCH.

<p>Predplatná cena: Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 " — " Na štvrt roka — — 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novín ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</i></p>
--	---	--

Národnostný mier.

«Alkotmány» denník to kresťanskej ľudovej strany uverejnil 26. júla na prvom mieste článok, ktorý napísal istý v národnostných kruhoch dobre známy politik. Poneváž náhlady v tomto článku vyvinuté zodpovedajú zásadám kresťanskej ľudovej strany, na čase držíme bližšie zaoberať sa s nimi, pritom ale aj na politické dejstvom kresťanskej ľudovej strany poukázat tým cieľom, aby sme skrze to dľa možnosti prispeli ku národnostnému mieru.

Svornosťou zmáhajú sa veci malicherné, nesvornosťou hynú veľké. Toto staré príslovie platnosť má ohľadom skromného kruhu rodinného a ešte väčšini v živote štátu, pozostávajúceho z obyvateľstva viacerých jazykov a národností. Pomer medzi rozličnými národnosťami Uhorska ustáľil povolaný je XLIV. zákonný článok 1868. Lenže týmto zákonom ešte po dnes nepošťastilo sa uspokojiť nespokojné národnosti krajiny. Bolo to nemožné z rozličných príčin. Prekážaly to vlády a na príčine sú tomu aj samé národnosti.

Čo robily vlády k uspokojeniu národností?

Liberálne vlády z hola nič si nevšímaly XLIV. zákonný článok 1868. Liberáli tento zákon obchádzali svedovo, ignorovali ho celkom, alebo keď si ináč pomôcť nevedeli, vykladali si ho tak, ako sa im ľúbilo. To je stará pravda, že liberáli znali národnosti, vždy len pred voľbami. — Vtedy im lichofili, nasľubovali všeliakých možných a nemožných vecí. Akonáhle ale bolo po voľbách, vtedy im národnosti ani na rozum neprišli. Ostalo všetko na starom. Táto

zlostná nedbanlivosť liberálov je už sama v sebe prameňom nespokojnosti národností. Lež druhou príčinou národnostného nepokoja sú

Aj národnosti.

Za jedno podkladaly národnosti XLIV. zák. čl. 1868. smysel, tomuto zákonu v mnohom ohľade celkom nezodpovedný a vystupovaly s požiadavkami, ktoré v tom zákone základu nemaly. Za druhé zas národnosti vrhly sa celkom do náručia liberálov. Vídat to bolo napospol pri voľbách. Vyzeralo to, ako keby národnosti ani neboly maly a znaly iného životného cieľu, ako ablegátov lífrovať liberálom. V premnohých okresoch národnosťami obývaných cez desaťročia ani volby neboly. V určený deň dostavil sa kandidát, počastoval voličov a akklamovaly ho zaraž za ablegáta. Boly to potom ablegáti, ktorí sa za svojich voličov na sneme nikdy neohlásily. — Že takito ablegáti v prospech národností neúčinkovaly, to sa samo sebou rozumie.

V niektorých okresoch pravda postavily národnosti protikandidátov liberálom. Bolo to ale vždy len na oko, lebo prv, než prišlo ku voľbe, kandidát národností a liberálov, ako, ako nie, vždy sa vedely sjednať. Veď ale len v krajiniskom zákonodarstve dá sa pre národnosti dačo úspešného vykonať. Toto ale vodcovia, čo chcejú byť pred národnosťami smerodajnými, zriedka kedý mali pred očima a miesto toho žmurkajú jednodajne za hranice krajiny. — Jednomu sa sníva o veľkej Románii, druhému o veľkom Srbsku; sú zas čo hľadajú bratov v Čechách, v Moszkve a kto vie ešte kde. Nuž takouto pre-

vrátenou politikou sa ani národnostný zákon previesť, ani národnostný mier ustáliť nedá.

Neslobodno pri tejto príležitosti bez poznámky pominuť tú okolnosť, že už či oprávnení, alebo len natisnutí vodcovia národností posiaľ spriahali sa s každým nepriateľom našej vlasti. Nech si to boli darabontí, socialdemokrati, alebo človek akéhokolvek politického vyznania, keď buntošil a hulákal proti Uhorsku, už im bol vítaný. V cudzozemsku, v Anglicku, vo Francúzsku vedia hľadať priateľov, za Björnsterne Björnsona by sa bili, doma ale odsotujú od seba tých, čo neustálou vytrvalosťou pracujú za nich.

Každý nepredpojatý človek musí uznať, že medzi všetkými stránkami politickými ku národnostiam najspravodlivejšia je a za ne na základe zákonom najviac pracuje kresťanská ľudová strana. Cieľ a smer politického dejstvom kresťanskej ľudovej strany považujeme národností, neodškriepiteľne označený je v 13. bode jej programu.

Čo hovorí program kresťanskej ľudovej strany o národnostách?

Stojí v 13. punkte tohoto programu od slova do slova nasledovne:

«Strana naša s úplnou ochotnosťou chovať sa chce ku národnostiam a žiadosti ich, nakoľko sa tieto s jednotou a s národným rázom uhorského štátu srovnávajú, uznáva a s nimi spravodlivo a slušne chce zachádzať.

Naša strana teda úplnou ochotnosťou chovať sa chce ku národnostiam, nie totiž odcudziť, utláčať, ale radšej získať ich chce a nesvornosť, panujúcu medzi národnosťami a maďarským jazykom, žiada si vyrovnať.

Práve preto na tom stáť bude, aby sa s nimi spravodlivo a slušne zachádzalo, aby sťažoby a žaloby jejich neodznely bez znanosti a aby úražkám jejich odpomožené bolo».

Tomuto programu svojmu kresťanská ľudová strana i medzi najťažšími okolnosťami zodpovedala vždy statočne, svedomite a spravodlivo. Najmä ľud slovenský zastávala zmužile proti nátlaku liberálov, vyučovala ho vo verejných shromaždeniach ľudových a s veľkými obetami cestou svojich časopisov. Nebolo tej vážnej

otázky na krajinskom sneme, pri ktorej by sa kresťanská ľudová strana za Slovákov nebola zaujala. Kto sa o tom presvedčiť chce, nech pováži účinkovanie kresťanskej ľudovej strany, aké ona len v posledných dvoch rokoch vyvíjala na krajinskom sneme. Pri pojednávaní všetkých zákonov, ktoré v tomto čase prijaté boli zákonodarstvom, vyslancovia kresťanskej ľudovej strany od prvého až do posledného zastávali záujmy slovenského ľudu. Miernou, kresťanskou a spravodlivou politikou svojou vplývala ona aj na nejedno nariadenie vlády v prospech slovenského ľudu a jeho materinskej reči.

Medzi mnohými inými dostatočne je odvolávať sa na nariadenie ministra vnútra, ktorým naložil pravomocnosťam, aby úradníci naučili sa reči toho ľudu, medzi ktorým účinkujú. — V novom zákone o verejnom zdravotníctve naložila sa zas okresným lekárom, aby s pospolitým ľuďom v jeho materinskej reči obcovali. Každý okresný lekár musí teda zbehlý byť v reči toho ľudu, medzi ktorým účinkuje. Toto žiadali vyslancovia kresťanskej ľudovej strany. Táto strana teda vždy verne a statočne držala sa svojho programu. Lež vzdor tomu čo vidíme? Napádajú ju jednotajne zo stránky národností. Píšu o nej, že zaprela svoj program. Urážajú ju neslýchaným spôsobom, búria proti nej a silou-mocou chcejú od nej ľud odvieť. Národnosti ale a v prvom rade slovenský ľud nemajú vernejšieho priateľa a horlivejšieho zástupiteľa na krajinskom sneme, ako je kresťanská ľudová strana. Táto strana, ako kresťanská je strana pokoja a mieru. Mier ako základ občianskeho blahobytu, je to, za čo ona pracuje a pracovať neprestane.

Uhorsko, ako štát z viacej národností pozostávajúci, potrebuje v prvom rade mieru, pokoja a svornosti medzi obyvateľmi rozličného jazyka. Na tom majú pracovať

Vláda a národnosti.

Vláda nesmie ignorovať národnosti, ako to liberáli robili. Povinnosťou vlády je oboznámiť sa s požiadavkami národností a v rámci jestvujúcich zákonov k jejich uspokojeniu predostrieť snemu zodpovedné predlohy. Národnosti zas nech požiadavkami svojimi neopúšťajú základy zákonov roku 1868. I keď vláda, zákonodarstvo

krajinské a národnosti dorozumejú sa v každom ohľade, medzi obyvateľstvom krajiny rozličného jazyka panovať bude mier a pokoj a s tým blahom ľudu, ako na tom pracuje kresťanská ľudová strana.

Krajinská púť do Ríma.

Z príležitosti zlatej omše pápeža Piusa X.

Dňa 18. septembra b. r. bude tomu 50 rokov, čo slávne panujúci zemský miestodržiteľ Ježiš Kristus, pápež Pius X. prijal sviatosť posvätenia kňazstva a prvú svätú omšu obetoval Najvyššiemu.

Zlatú omšu prítomne sláviaceho Otca milovaného, po všetkých stranách sveta bydliače dievky jeho oslavujú cez celý rok rozličným spôsobom lásky a úcte zodpovedným ako: horlivou a neustálou modlitbou, častým prijímaním sviatostí, vydržiavaním pobožností poďakovania, slávnostných shromaždení, konečne darmi a výstavami.

Ku rozličným spôsobom týchto oslavovania, patrí ako najzvláštnější, svätá púť do Rímu.

Takéto púte rímske zrejme ohlasujú svetu nezklátenú oddanosť veriacich ku našej viere a cirkvi, upevňujú Bohom ustanovený sväzok medzi svätým Otcem a veriacimi a keď pútnikov pri hrobách slávnych apoštolov a na hrudi krvou prvých kresťanov a zbožnosťou millionov cez devätnásť stoliet posvätenej, vo viere a k horlivejšiemu prijímaniu sviatostí povzbudzujú, spasonosným vplyvom sú takto na celý život jejich.

Oduševnené zástupy putujú z tejto príčiny v tomto roku všeobecných slávností zo všetkých končín sveta do svätého mesta.

Medzi nábožnými zástupami týmito najmenej chýbať smie katolícke Uhorsko, ktoré cirkevnej a štátnej mohútneosti svojej záloh: svätú korunu dostalo od Rímu, ktoré dobročinnosti pápežov cez deväťsto rokov až po dnešný deň v hojnej miere je účastné a ktoré i zlatú omšu sláviaceho svätého Otca osobnou blahosklonnosťou honosí sa môže.

Návodom preto Krajinského Pázmány-družstva, všetky katolícke spolky Uhorska v októbri bežiacieho roku sriaďujú do Rímu krajinskú púť, aby v tejže účasť berúci v mene celého Uhor-

ska katolíckeho, city svoje svätému Otcovi osobne objavili, v útrapách jeho dľa možnosti ho potešili, z jeho stránky zase posilnenia a požehnaní účastnými sa stali a v druhú nedeľu októbra, akožto vo sviatok slávnej Patrónky Uhorska, za svätého Otca, za cirkev, vlast' a seba samých vrúcne modlili sa ku patrónom nebeským.

Zo všetkých spolkov katolíckych utvorený výbor, s odvolávaním sa na veľkú významnosť tejto záležitosti, vyzýva s týmto každého stavu a zamestnania, všetkých katolíkov Uhorska, aby v tejto púti krajinskej do Rímu súčasťnili sa čo v najväčšom počte.

Aby v tejto krajinskej púti veriaci každého stavu a zamestnania s účastniť sa mohli, s ustálením podrobneosti poverený výbor do povahy vzal dvojaký smer cesty a viacej druhov zaopatrenia, tak aby každý dľa ľubovôle a okolností vyberať si z nich mohol. A aby každý spôsob cestovania s veľkými trovami spojený nebol, výkonný výbor odhládol od každého spoiuúčinkovania podnikov cestovateľských. Dvojaký smer cesty a rozličný spôsob zaopatrenia v dosiahnutí cieľov púte nerobí rozdielu, lebo oba oddiely v jednom čase dorazia do večného mesta, po ceste a v Ríme každý v rovnakej miere účastný bude úprav.

Čas púte ustálený je s porozumením pápežského dvoru.

Spôsob a podmienky cesty:

Pohneme sa v pondelok, 5. októbra ráno, vo stredu ráno dorazíme do Ríma, kde pomeškáme cez päť dní.

Jedon smer cesty vede výlučne suchou zemou z Budapešte, nádražie južnej železnice, cez Cormons, Bologna, Florenc do Ríma a tou istou cestou zas zpiatky.

Ceny ta a zpiatky s úplným zaopatrením v Ríme cez päť dní: I. trieda 245 korún, II. trieda 185 korún, III. trieda 120 korún.

Druhý smer cesty z Budapešte, východného nádražia do Fiume, po mori do Ancony a odtiaľ suchou zemou do Ríma; zpiatky tou istou cestou.

Ceny ta a zpiatky s úplným zaopatrením v Ríme cez päť dní: I. trieda 190 korún, II. trieda 140 korún, III. trieda 95 korún; konečne tí, čo len III. triedy cestovnú kartu a v Ríme len bydllo a vodičstvo chcejú mať, platia 52 korún.

Hlásiť sa treba u predsedníctva Krajinského Pázmány družstva Budapešť, VIII. Szentkirályi-úlica 28. číslo a sice čím skorej, aby výkonný výbor púte o počet súčasťnujúcich sa na nej upovedomený bol a tomu zodpovedné kroky porobiť mohol.

O mieste, z ktorého sa púť pohne a čase odcesto-

vania, o tom, kedy vidiečania do Budapešte prísť a kde sa pripojiť majú, o cestovaní, o zaopatrení na ceste, o príchode, o ubytovaní, o meškaní v Ríme a o návrate domov, výkonný výbor pozdej uverejní podrobné vysvetlenia, aby na cestu sa chystajúci o všetkom potrebnom a osožnom po predku upovedomení boli.

V každom ohľade zapotreby je, aby veriaci čo možno v najväčšom počte súčasťnili sa na tejto púti, lebo len vtedy bude ona zrejším svedectvom oddanosti a lásky, akou katolíci Uhorska chovajú sa ku svätému Otcovi, len vtedy bude hodná ku tejto veľkej príležitosti a len vtedy dosiahne ten vznešený cieľ, ktorý riaditelia jej pred očima majú: aby totiž cirkve a vlasti našej ku sláve, oslavovanému Otcovi svätému k potešeniu a početným krajanom našim slúžila k dušnému blahoslavenstvu.

Budapešť, 27. júla 1908.

V mene Krajinského Pázmány-Družstva:

Dr. Ottokár Prohászka,
biskup stolnobelohradský,
predseda Krajinského Pázmány-Družstva.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Zo všetkých končín krajiny pospiechajú ľudia s radosťou pod zástavu Jednoty Katolíckeho Ľudu. Má katolícka Jednota už vyše stokrát-tisíc členov. Keď teda už tak ohromný počet katolíkov nahliadol súrnu potrebnosť tejto organizácie, nemajú ľudia príčiny váhať a ešte ďalej rozmýšľať nad tým, či sa ku katolíckej Jednote pripojiť majú. Zradu pácha aj proti vlastným záujmom aj proti svojej viere, kto ako katolík nepostaví sa pod zástavu tejto Jednoty. *Ved Jednota Katolíckeho Ľudu dotično poučvania, organizovania a obrany pospolitého ľudu už aj posiaľ tak mimoriadne veľké veci previedla, že aj nepriateli prinútení su s podivením verejne to vyznať.* Ešte aj v tomto čase, kde pospolitý ľud zamestnaný je poľnými prácami, každý den 400—500 nových členov prihlasuje sa ku katolíckej Jednote. V minulom týždni utvorili Jednotu nasledujúce obce:

Babot (stolica Sopron). Vo veľkom shromaždení pod predsedníctvom farára Jána Babics utvorili Jednotu 26. júla. Hneď na mieste dalo sa do Jednoty 200 členov pripísať.

Vezkény (stolica Sopron). V utvorení shromaždení rečnili miestny farár a zo strediska vyslaný redaktor Karol Huszár. Do utvorenej Jednoty vstúpilo 300 členov.

Siklós (stolica Baranya). Utvorenie Jednoty so 104 členami.

Boda (stolica Baranya) Ku utvorenému shromaždeniu prišlo celé obyvateľstvo obce a veľa ľudu z okolia. Utvorenie Jednoty vyslovili prítomní jednohlasne.

Kerény (stolica Bács). Členovia utvorenej Jednoty vydržovali shromaždenie pod predsedníctvom kaplána Valenta Duppa a uzavreli jednohlasne, že všetko vynaložia na to, aby jejich nová škola nebola pozbavená katolíckeho charakteru.

Ozsdola (stolica Hárómszék). Utvorenie Jednoty na veľkom ľudovom shromaždení.

Küküllőkeményfalva (stolica Udvarhely) Pri prítomnosti celého obyvateľstva obce utvorili Jednotu 26. júla.

Csátalja (stolica Bács). V utvorení shromaždení rečnili farár Ján Essert a organista-učiteľ Anton Milla. Jednotu utvorili jednohlasne.

Selmec-Istvánháza (stolica Hont). Veľké utvorené shromaždenie 26. júla vydržované zahájil krásnou rečou farár Jozef Hlavathy, Jednotu vysvetľoval Ján Bartos. V shromaždení jednohlasne uzavreli, že do utvorenej Jednoty vstúpia všetci obyvatelia obce, chlapy tak, ako aj ženy.

Ďalšie utvorené shromaždenia vydržované boli v obciach: **Kolozsnéma** (stolica Komárom), **Torja** (stolica Hárómszék), **Hontszántó** (stolica Hont), **Futasfalva** (stolica Hárómszék).

Z príležitosti terajších surných prác poľnohospodárskych organizácia Jednoty Katolíckeho Ľudu za krátku čas nebude sa prevádzať v tak veľkých rozmeroch, ako posiaľ. Za to ale bude sa organizovať a neustále agitovať aj ďalej, bo dobrá vec nesmie uspať a železo kovať treba kým je žeravé. Po krátkom odpočinku začneme prácu teda obnovenými silami, aby Uhorsko znovuzrodené bolo čím skôr v mene Pána Ježiša Krista.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok ... .. 4 koruny

na pol roka ... .. 2 koruny

na štvrt roka ... .. 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

POLITICKÉ CHÝRY.

Orave idú pomáhať.

«Slovenský Týždenník» sa puká od jedu nad tým, že Orave idú pomáhať. «Keď sa vraj pred rokom bol pojednával na sneme vlašajší rozpočet, požadoval Skyčák, poslanec okresu bobrovského krajinskú podporu pre ubiedený ľud oravskej stolice. Skyčákové dôvody vraj boli také silné, že si minister orby nevedel dať inej rady a podporu slúbil». Táto zpráva «Slovenského Týždenníka» má len tú jednu chybu, že nezodpovedá pravde. Pravda je to, že sa Skyčákovi o Orave na sneme ani nesníva. Pravda je tiež aj to, že minister orby slúbil rozšírenie hospodárskej pomocnej akcie aj na Oravu, lež na naliehanie vyslancov kresťanskej ľudovej strany. O cigáňstvo ostatne «Slov. Týždenník» nikdy nepríde do rozpakov. Teraz sa ale hrozne pamedí, nad tým, že Oravci dostanú pomoci od uhorskej vlády a nie z Česka; od amerických slovenských bankárov, alebo z Ruska. Vo veľkom jede vyplazuje zas jazyk na kresťanskú ľudovú stranu a nadáva ľudákovi do «zatratených oplanov», do ľudáckych mamelukov», do «čvachov» atď. «Slov. Týždenníku» sme už raz povedali, kde má zatratených oplanov hľadať. Dávme mu aj teraz tej rady, aby sa obzrel kolo seba, tam najde zatratených oplanov a čvachov na zbyť. Pri «Slovenskom Týždenníku» zaiste už celkom o rozum prišli, keď sa opovážili nasledujúcu vetu napísať: «Ale po starých liberáloch prišli, aj hľa, ešte horší liberáli. Prišli židovsko-ľudácke čierne bandy». Nuž veď ste len vy jednotajne táčky tisli liberálom. Vy ste sa bratrickovali ešte aj s liberálnymi darabontami. Skyčák tožil za Kristoffym. Vy sa obejmáte so židákmi, vy rečníte s nimi na socialdemokratických shromaždeniach. To vás snáď mrzí, že Oravci majú dostať pomoc od vlády a nie od vašej židovsko-socialdemokratickej bandy!

Peštianski Slováci a Nípevečik.

«Slovenský Týždenník» vo veľkom strachu nad tým, že sa Jednota Katolíckeho Ľudu v rozmeroch ne-

očakávané veľkých po krajine šíri, píše nasledovne: «Túto nedeľu bolo v tunajšom VII. okrese hufne navštvienené shromaždenie ľudu slovenského, na ktorom predsedal Vladimír Orinčák. Išlo to na ňom zhurta proti nípevečíku a na návrh Matúša Mojtiána jednohlasne uzavreli, že nevstúpia do nípevečíku, pokiaľ sa jeho ciele protivia záujmom slovenského ľudu. Uzavrelo sa ďalej vydať a medzi slovenským pracovným ľuďom tunajším rozšíriť brošúru, v ktorej poukázať sa má na škodné tendencie tohoto nípevečíku. Chudák nípevečik, teda aj v Pešti! V tej Pešti, kde si úfal od každého Slováka dostať po korunke ročne, a býva ich tu veru hodne!» Na túto zprávu máme len tú poznámku, že to isté stálo tieto dni aj v židovsko-socialdemokratických novinách. Hovorí sa tiež, že to chyrné shromaždenie socialdemokratických Slovákov zariadil sám Hodža. Brošúru proti Jednote Katolíckeho Ľudu vydali židovskí socialdemokrati. Jednota Katolíckeho Ľudu nemá žiadne škodné tendencie. Nanajvýš škodné tendencie má ale tá spoločnosť, na jej čele stojí Hodža. Svedčia o tom Černova a tí početní nešťastníci, čo týmito tendenciami zavedení, teraz v žalároch trpia. Aby sme ostatne «Slovenského Týždenníka» ešte väčšmi naplašili, dávame mu na známosť, že do Jednoty Katolíckeho Ľudu vstúpilo posiaľ 16.000 — šestnásttisíc — Slovákov.

Voľba karlovičského patriarchu.

Voľbu patriarchu pravoslávnej srbskej cirkvi uhorskej previedli v sobotu, 1. augusta. Za patriarchu vyvolený je veršecký biskup Gabriel Zmejanovič, ktorý dostal 40 hlasov, Pakrácsky biskup Miron Nikolič, dostal 30 hlasov. Zvoleného patriarchu potvrdí najprv jeho veličenstvo kráľ a až potom môže zaujať stolicu patriarchátsku.

Z CUDZOZEMSKA.

Nemecko.

Valné shromaždenie katolíkov Nemecka. Prípravy ku valnému shromaždeniu katolíkov Nemecka robia v Düsseldorfe v najväčších rozmeroch. Ku tomuto cieľu stavajú osobitnú budovu, ktorá stojí 65.000 korún. — Za toto valné shromaždenie zaujíma sa vrele katolícke obecnosť celej Európy. Tým, čo z Uhorska zamýšľajú ísť ku katolíckemu shromaždeniu do Düseldorfu, vysvetlením ochotne poslúži krajinský vyslanec dr. Alexander Ernszt (Budapešť, Ferencz József-rakpart číslo 27.)

Francúzsko.

Socialdemokratické zbúry. Francúzski revolucionári socialdemokrati zrobili 30. júla vo Vigneux neďaleko Parizu malú revolúciu. Pri tom sa im ale zle povodilo. Ku zavedeniu poriadku vyslane vojsko, ako sa socialdemokrati protivili, začalo strieľať. Viac socialdemokratov galky poranily, viacej ľudí zomrelo. Socialdemokratických vodcov zatkli.

Turecko.

Turci a konštitúcia. V Turecku, od toho času, čo dostalo konštitúciu, horšie vyzera, ako predtým. Vojsko zložilo prisahu na konštitúciu. Sultán sa bojí, že ho pozbavia trónu.

BESEDNICA.

Šumichrast, zbožňovateľ zeme.

— Daj Boh dobré ráno, nech slúži na zdravie nočný odpočinok! — Takto ma pozdravil Šumichrast v jedno pekné ráno a oprel sa o palicu. To riadne tolko znamenalo, že bude dlho vyprávať, lebo pre pár slov neni hodné o palicu sa opref.

— Dobré ráno, sused! — pozdravil som ho na späť. — Čo ste priniesli dobrého?

— Všetko dobré, len jedno zlé! — rozumkoval starý gazda. Lebo on bol taký humoristický sedliak, ktorý keď sa už nemohol s veľkým majetkom honosiť, aspoň duševnou svojou cenou sa chvastal. «Riadne aj ten vie hovoriť, ktorý nemá čo piecť!» zvyknul povedať, a radšej ani nevyprával, jako že by riadne hovoril. Obzvlášťne ľúbil formulu a kveta mluvu. Mňa ale preto mal rád, lebo vedel, že ma zabáva so svojim sedliackym humorom a toto konkludné uznanie mi lichotilo.

— Pán veľkomožný majú srdce na mieste, dušu majú taku pravdivú: ani jedon sedliak inakšiu, — chválil ma raz môj starý priateľ sedliak. A od jeho chvály, Boh vie, také dobre padajúce teplo prechodilo moje nádrá...

— Čo to má byť to zlé, pane Šumichrast? — pýtal som sa starého.

— Teda Pejko, prosím, otrčil kopytá.

— Zdochnul, chudák? No veru opravdu ho lutujem.

— Nemáte ho čo lutovať, veď bol len kôň. Radšej len mňa by ste mali lutovať, pán veľkomožný, lebo ja mám z toho škodu.

No, to som už vedel, že Šumichrasta lutovať neni slušná vec, len ma zkuje starý s jeho rečou. Nedal som sa mu vohnať do saku.

— Nahnevali by ste sa, keď bych vás lutoval.

— Ale veru že hej! — to príležitostne povie. — Tomu zkape, kto má. Nech ma nikto nefutuje! Vy to ale preto môžete učiniť, lebo ste pán a však páni nerespektujú sedliacku česf...

Nekonečné rozhorčenie odznievalo z jeho slov.

— Nerečniete dobre, Janko! Ja úctim každého, či je pán, či sedliak. Nebuďte nespravodlivý.

Tento raz bol nespravodlivý so mnou. Mohol mať veľký ziaľ.

— Len že pána aj vtedy ctíte, keď nezaslúžil! — osopil sa na mňa tiež s jedom.

— To už neni tak!

— Že nie? Nuž či ste si vonekdá nepodali ruku s našim vyslancom, síce aj môj Belko pes vie, že má špynavú ruku.

— To ešte neni isté, Janko, dočkajme na súd. Dľa môjho vlastného rozumu, ja nikoho neodsúdim; k tomu treba dôkazy.

— No, jestli treba dôkazy, vtedy tie sú neni a ani nebudú. Dôkazy prehltnie hlavný fiškál za peniaze, alebo za nejaký mastný úrad. Iné by bolo, keď by vyslanec bol ľavák, vtedy by holi dôkazy, aj pravé, aj nepravé.

— Nevypprávate tak akkurátne, Janko.

— Veru tak akkurátne, jako že mám kravu Brezaju, ktorá nenosi väme medzi rohami.

Vedel som, že i tak je márne, teda ďalej som sa ani nedišputoval so starým. Aj ináče som mal náhlivú vec: musel som ísť do mesta.

Šumichrast kričal za mnou, keď ša môj koč vykrútil zo dvora:

— Dostačila by aj brička!

— Áno, ale na koči chodí ten, kto má! — žartoval som ja.

— No toto už zase dobre hovoríte! — uznal Ján a viac na mňa ani nehľadel.

Na druhý deň ráno ma zas navštívil.

— Nyni, zas Burčo otrčil kopytá.

— Aj ten? Strela okovaná, snáď máte niečo zlého v maštali?

— Teda mať, mám! Malú soplačku...

— A neoznámili ste slúžnemu, aby poslal zverolekára?

— Nie. Mňa nič po slúžnom. Nekape jemu.

— Čujte, Janko! Vy ste múdry človek, teda mohli by ste znať zákon.

— Aj znám, ale ho nenasledujem, lebo neni spravodlivý. Už ale do môjho dobytku nemá nikto nič; v tom zdochne môj kôň, v čom mu dobre padne, neza-vesím to slúžnému na nos; či to zákon nariaďuje, alebo nie,

— Ja vás oznámim, Janko. Všetky kone v dedine sú v nebezpečenstve pre vašu zátvrdivosť.

— Veru ma neoznámite, lebo ste neni špehúň.

— To je občanská povinnosť, všeobecný záujem.

— To slovo nevyslovujte, lebo je to lož. Neni všeobecný záujem. Vtedy by bol, keď by sme boli všetci stejní. Ale jednu mačku a jednoho somára na jednom koste držať neni možné. Lebo mačka, alebo somár by zdochnul. Už síce všeobecný záujem tak by bol všeobecný záujem, keď by sme sa všetci jednako z neho kostovali.

Toto prefikané rozumkovanie napochytre nevedel som tak podvrátiť, že by to aj Janko bol mohol porozumeť, teda navrátil som sa ku vlastnému predmetu.

- Janko, prečo nenávidíte zákon a služného?
 — Nuž len preto, lebo jedonkaždý mi chce rozkazovať; mne nech ale nikto nerozkazuje. Ja som slobodný človek.
 — Klepe brada človekovi, jestli takto rozmýšľa.
 — Nech klepe, jestli to sama od seba robí; len druhý nech neklepe.
 — Osud...
 — Ten neni; len smrť je, tej sa ale slobodný človek nebojí.
 Počal som starého krotif.
 — Janko, zanechajte nenávisť a oznámte pád, lebo ešte aj ostatný dobytok vám vydochne.
 — Po prvé, nech by aj vydochnul, keď by som ho mal. Po druhé, nemá čo zdochnuť.
 — Nuž a vaše kravy?
 — Nemám; dal som ich židovi.
 — Predali ste?
 — Nie. Dal som ich do zálohu, lebo som mu nevedel na termin platif. Ja ale nebudem prosif o pohovenie; neni takého človeka...
 — Koľko obnáša vaša dlžoba? — pretrhnul som mu reč.
 — Dvesto korún a interes.
 — Janko Šumichrast!
 — Slyším pekné slovo.
 — Vezmite si na zpät vaše kravy, ja vyplatím vašu dlžobu.
 — Koľký interes rátate?
 — Žiadny, však mi dáte, keď budete mať.
 — Nechcem!
 — Nemudrikujte, Šumichrast.
 — Pán veľkomožný nech nemudruje, ale radšej nech si ctí sedliaka. Ja nepotrebujem ani almužnu, ani vďačnosť.
 — Dobre, Šumichrast, keď nechcete, — povedal som ticho. — Ale čo budete včul robiť bez lichvy?
 — Teda prečo sa nepýtate tak, že čo by som robil včul s lichvou?
 — Nerozumiem.
 — Čo by som ja robil včul s lichvou, keď nebudem mať o dva týždne ani kúska zeme?
 — Jako-jako?
 — Nuž len tak, že mi ju predajú na licitácii.
 — Ale veď ste vy neni ani hlúpy, ani korheľ, načo ste robili toľkú dlžobu? — pýtal som sa prekvapene.
 — Lebo slobodu už nemerajú za darmo v tejto našej krajine; na to mi bolo treba, — riekol Šumichrast a skrýpal zubami.
 — Šumichrast, počlovečte sa, — posmeloval som starého sedliaka. — Pomáhajte si jedon druhému.
 — Pán nech pomáha svojemu vyslancovi: nech zapriahne šesť volov a nech ho vytiahne z blata, keď už chce volakomu pomáhať, ale Ján Šumichrast neni na to utisnutý, on si pomôže aj sám.
 (Dokončenie nasleduje.)

CHÝRNIK.

Knieža-primas v Budapešti. Kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary, ktorý na teraz letuje v Balaton-Fürede, výtečne sa cíti. Je už natoľko zdravý, že pretrhnúc svoje letovanie, 12. augusta spolu so svojim dvorom pride do Brdapešti. Knieža-primas v deň Nanebevzatia Panny Marie bude odbavovať v Matiašovom chráme služby Božie. — Dňa 18. augusta z príležitosti narodenín kráľa bude odbavovať poďakovacie služby Božie a on povedie processiu aj vo sviatok sv. Štefana, prvého apoštolského kráľa uhorského.

Dvorný biskup kráľov. Jeho veličenstvo kráľ v nedeľu, 26. júla ráno o 8. hodine navštívil biskupa dr. Vavrince Mayera a z príležitosti jeho 80. narodenín mu zablahoželal. Bavorská knážna Gizella a bavorské kniežatá Leopold a Juraj tiež navštívili biskupa a darovali mu maličkú mramorovú sochu panovníka. Jeho veličenstvo biskupovi daroval svoju vlastnoručným podpisom opatrenú podobizeň. Arciknieža Franc Salvátor, arciknázna Maria Valeria, taktiež aj jej dietky poslali biskupovi pozdravujúci telegramm.

Birmovka v Liptove. Spišský biskup Alexander Párvy ďalej navštevuje svojich veriacich, aby im udeľoval sviatosť birmovania. Imposantným spôsobom ho prijal veriaci ľud v Tepličke (stolica liptovská), kde už od 60 rokov nebola birmovka. Zavčas rána ľud v húfoch tiahol v ústrety biskupa. Napredku jazdilo banderium s nacionálnou zástavou, potom mužskí v sviatočnom rúchu a za nimi processia. Na kraji chotára obce biskupa privítal pri prvej triumfnej bráne hlavný slúžny okresu. Pri druhej triumfnej bráne zas obecný rychtár pozdravil biskupa, tlumočiac mu lásku a oddanosť ľudu oproti svojmu arcipastierovi. Pri tretej, kvetinami ozdobenej bráne prijal biskupa s deputáciou árárných zamestnancov hlavný lesný radca Árpád Mathevovszky. Odtiaľto arcipastier šiel pešo ku štvrtej bráne, kde ho potom školské dietky privítaly. Pred kostolom vzletnou rečou privítal vysokého hosťa farár Ondrej Borodács. Potom biskup udeľoval sviatosť birmovania. Po birmovke šiel na faru a po obede zamiešal sa medzi ľudi a dlho sa shováral s nimi. O 3. hodine popoludní biskup potom odišiel.

Chýry z biskupstva košického Z láskavej obetovasti veriacich a oduševnenou horlivosťou jednotlivých farárov na území biskupstva košického obnovujú a ozdobujú viacej kostolov, tak v obciach: Homonna, Czirkóhosszúmező, Modra, Nagydobra, Nagyberezsnye, Kisfalu a Zemplénróna. Nový organ dostanú v Bardijove na 32 registrov, v obciach Felsősasvár, Beszter, Rozgony, Görögernye. Kostoly malujú v obciach Czirkóhosszú-

mezó, Nyésta a Dobó. Malované obloky sú alebo ešte len budú zaopatrené v obciach Nyársardó, Abaujnádasd, Czírókahosszúmezó a Sárospatak. Sú to vôbec nasledovania hodné príklady a pekné znaky horlivej pobožnosti. — Ján Blasko farár z Felsőtökésu 2, augusta inštalovaný, slávnostne uvedený bol do úradu. — Spolok katolíckych tovaryšov 26. júla v deň sv. Anny odbavoval v hostinci Bankó svoju letnú zábavu, ktorá sa v každom ohľade podarila. — Ženská gazdinská škola mníšiek Uršulínok vydržovala 26. júla záverečnú slávnosť s Te Deumom spojenú.

Chýry zo Šariša. *Prešov.* Dobré to vie katolíckeho presvedčenia obecnosť, ak mohútne rozširuje sa Jednota Katolíckeho Eudu po celej krajine. I v šarišskej stolici — vzdor neustalého buntovania zo stránky Skyčáka a Hodžu, ktorí sa ku socialdemokratom, týmto najväčším nepriateľom katolíckej viery verejne pripojili, vzdor poburovania panslavisticko amerického — mnoho dedín je a obcí, v ktorých už otvorili Jednotu Katolíckeho Eudu. Aby ale nie len v jednotlivých obciach, kde horlivejší katolíci žijú, lež na celom území a v každej dedine stolice šarišskej katolícka Jednota čím skorej utvorená bola, stredisko tejto Jednoty 6-ho augusta o 1/211. hodine vydržovalo vo veľkej dvorane katolíckeho kruhu Rákócziho veľké shromaždenie. Na tomto shromaždení prítomné bolo duchovenstvo z celej stolice a porada viedla sa o tom, akým spôsobom utvoriť sa má katolícka Jednota v každej dedine po celej stolici. Za túto pozornosť veľmi je Strodištu povďačné katolícke obecnosť šarišské, lebo je každý presvedčený o tom, že to veľmi poslúži ku posilneniu katolíckeho ducha a presvedčenia. — Jeho excellencia grécko-katolícky biskup dr. Ján Vályi vymenoval Zeno Kovalického, kanonika a direktora biskupskej kancelárie za rektora bohoslovcov, Mikuláša Beszkid, biskupského notára za direktora biskupskej kancelárie, Methoda Gajdics za tajomníka a Edmunda Czompélyi za biskupského notára. — *Kisszeben.* Nemovitosti po Ondrejovi Hudáh predajú sa na verejnej licitácii. — *Bordíjov.* Tu a na okolí už po tretízak zúril veľký prival s búrkou a narobil veľa škody. — *Nyársardó.* Ako po iné roky, tak aj teraz 26. júla na sv. Annu odbavoval sa tu veľký odpust za prítomnosti mnoho nábožného národu. Hrubú svätú omšu slúžil Peter Hartsar prepošť-farár zo Sabínova, okresný dekan; slávnostnú kázeň držal Rudolf Csupáll farár z Ternye. Okresné duchovenstvo tamojšiemu farárovi, Jozefovi Antolík z príležitosti jeho vymenovania za konsistoriálneho radcu, vynieslo vrele blahoželania.

Chyry zo Spiša. Jeho excellencia osvietený pán biskup spišský daroval na vystavenie školy v obci Kolínfalva pri Vlachoch 1000 korún. — Sviatosť birmovania udeľuje jeho excellencia osvietený pán biskup: dňa 9. augusta v Šavniku, 15. augusta v Kubachu, 16-ho augusta v obci Szepesvéghely, 20. augusta v Letanovecch a 23-ho augusta vo Štvrtku. — V Nižnom-Šmeksi bolo do 20. júla 347 kúpeľných hostí, v

Barlangligete do 15. júla 1828, vo Feketehegyu do 17. júla 300, v Šmeksi do 19. júla 2093, v Tátralomnici do 17. júla 454, v Tátraszélaku do 16. júla 1138 a vo Vyšnom Ružbachu je teraz asi 100 osôb. — Minister orby Ignác Darányi prišiel 1. augusta do Šmeksu. — Tenže minister ustanovil, že Tátralomnic a Csorba, tieto dve perly Vysokých Tatier pod štátne spravovanie vezme, udajne už od 15. septembra. — Staroveský horár Rudolf Kosatzky, preložený je do Libetbánya (Zvolenská stolica). Škoda ho! Bol ľudským a uznávaným úradníkom. Na jeho miesto príde Ján Nemeč. — Staroľubovenský zverolekár Geysa Kleckner preložený je do Holiča (nitrianska stolica) a na jeho miesto vymenovaný je Samuel Kondács z Terecske. — Na ľubickom chotári jedon medveď roztrhol dva voly a tri bičky. — V Kézmárku sa istý Matej Burghardt šuster, ktorý bol už nenapraviteľným a nevyčiteľným pijakom, v dome chudobných, kde z milosti žil, obesil sa. Hľa, pijatika okráda človeka nie len o chlieb, ale aj o život a večnú blaženosť. Buďme teda striezliví. — V Levoči bolo v minulom školskom roku 206 gymnazialných žiakov. Vo Veľkom Lipiku sa 78 ročný Juro Boeckay obesil. Udajne preto, že príbuzní s ním zle zachádzali. Nešťastlivý stavec o pár dní si síce zkrátil trápný zemský život, ale čo bude s jeho dušou? — V Kacvine počet údov Jednoty Katolíckeho Eudu o viacej nových členov poriastol. — Už bolo tu na tomto mieste reč o tom, že v Lackovej chceli gazdovia mať svoj kresťanský spolkový sklep a časom aj kresťanskú krému. Žid, keď o tom počul, tak sa zlaknul, že sa zaviazal, že im ročite 480 korún bude platiť, jestli odstúpia od svojho úmyslu. Gazdovia aj prislali na to, prečo, to teraz ešte neviem. — Tohoto času teda nebude tam ešte konzumu.

Peniaze vystahovalcov. Minister vnútorných záležitostí úradnou cestou sa dozvedel, že new-yorskí bankári «Zotti a spolovník» zkrachovali. Bankári mali v Pittsburgu a v Čikágu filiálky a menovite s tým sa zaoberali, že umiestňovali peniaze vystahovalcov alebo ich domov posielali. V posledné časy banka nemala peňazi a mnohí Europejčania ju oznámili, že v Amerike prevzaté peniaze nevyplatila. Minister vnútorných záležitostí gróf Július Andrassy teraz nariadil vrchnosťam, aby na toto vyzvaly pozornosť širokého obecnosť a aby upozornily oškodených ľudí, že rakúsko-uhorský konsulat v New Yorku len tak môže v záujme ich zakročiť, jestli oznámia svoju škodu a oznámenie vlastnoručne podpíšu a toto niektorí v Uhorsku sídliači konsul Spojených Štátov uhodoverní.

Machinácie vystahovaleckých agentov. Židovskí agenti vábajú na Horniakoch ešte aj teraz ľudí ku vystahovaniu do Ameriky. Jejich nehanebným postupovaním obrátili na seba pozornosť vrchnosti. — Minister vnútra naložil konečne prísne vyšetrenie a poveril ním budapeštiansku políciu. Policajný kapitán Ladislav Sándor dokončil vyšetrenie. Ustálené bolo, že náčelníci tejto vystahovaleckej agentúry boli bratia Jakub a

Banta murini v tanci.

Šalamún Stern z obce Szolyva (stolica beregská). Hlavní pomocníci agentov boli: bývalý pravotársky pisar Ignác Blumberger a stoličný diurnista Imrich Boronkay. Mimo týchto dvoch zapletení sú do tejto spoločnosti ešte i mnohí cestujúci agenti a viacerí nižší stoliční zamestnanci. Z vinníkov mnohých zatkli a všetky na záležitosť sa poťahujúce písma oddali kráľovskému fískalátu v meste Beregszász. Budapeštianska polícia úplne odhálila všetky machinácie tejto bandy, tak že kráľovský fískalát teraz už podobným výčinom môže prietž urobiť.

Nehoda. V Prešove dvaja tovaryšia tamojšieho šintra pri čistení jedného kanála prišli o život. Vyrážajúci plyn ich natoľko omámil, že obidvaja padli do jamy a sa zadusili. Z blízkej kasárne privolaní vojaci už len mŕtvolu vytiahli z kanála.

Zatknutý bursovny agent. Gróf Pavel Esterházy oznámil budapeštianskeho agenta na obilnej burse Aurela *Lindenbauma*, že ho naviedol hrať na burse a potom vyšudil od neho 70.000 korún. *Lindenbaum* vypočuli na policii a ponevác sa obžaloba dokázala, zatkli ho.

Poľovka na medveďov. Posledné časy veľmi sa rozmnožili a veľa škodi robily medveďi v chotári obce Ditró (stolica Csik). Obecný výbor preto 18. a 19. júla s povolením podžupana sriadil poľovku na medveďov. Táto poľovačka sa ale ľahko mohla stať osudnou, lebo honcom hrozilo veľké nebezpečie. Poľovníci a honci obstali veľký priestor, následkom čoho boli ďaleko jeden od druhého. V prvý deň popoludní jedon obrovský medveď napadol honcov Štefana Kovácsa a Michala Mezeiho, ktorí si práve chceli oddýchnuť. Medveď vrhol sa kde na jedného, kde na druhého, ale konečne mládenca zvíťazili. Medveďa dorúbali sekerami, ale aj oni utrpeli veľa rán na rukách a nohách. Na inom mieste jedna medvedica s dvoma šteňafami napadla mládenca Ludvika Szabóva z Ditróva. Pri mládenkovi síce boli dvaja, ale títo vidiac nebezpečie ušli. Medvedica objala Szabóva a jako hovoril, na 8 metrov ho odhodila. Potom ho zas pochytila, rozdrapala mu šaty a pohryzla ho na stehne. Ale hodný, silný mládenec sa nedal, kde ju za uši zadržal, kde jej papulu stiskol, aby ho nemohla hrýzť, až potom zver zunovala súboj a pustiac mládenca, sadla si ku dvom mladým. Za čas sa dívali jeden na druhého, pričom mládenec cúval nazad. — Medzitým chlapani oznámili, že mládenca sožral medveď, načo ostatní lovcí šli vyhľadať Szabóva, ktorého v krvi našli ležať pod jedným stromom. Dvomi ostatných mláďikov odviezli do nemocnice v Gyergyószentmiklósi. Rany honcov neni sú nebezpečné.

Osudný hrom. Z Levoče píšu, že v stracenej doline 29. júla bola obrovská búrka, počas ktorej uderil hrom do jedného stromu, pod ktorý sa utiahla jedna rodina. Blesk matku spolu s malým nemluvniatkom, ktoré držala na ruke, usmrtil a jej muža nebezpečne popálil. — V obci Szentmihály zabil hrom vdovu po Ondrejovi Piovarnikovi.

Pretrhnutia oblaka — veľká voda — 24 mrtvých. Justica je meno tej obce pri Živci (Sliezske) v ktorej 16. júla z pretrhnutého oblaka sa pustil veľkánsky dážď, z ktorého povstala taká povodeň, že vzala 7 domov a 24 ľudí usmrtila.

Divokosť korheľa. V Z... obci jeden korheľ muž v divokosti svojho korheľovania najprv zbil otca svojej ženy, potom ale ženu svoju tak vymlátal, že málo čo z nej bude. A predsa čudno, že tým korheľom sa nič, alebo zriedka čo stáva. Pre korheľov a to bez výnimky pre všetkých takých lumpov, najlepšie by bolo použiť korbáč. Korheľi! neveríte vy v Boha? Máte vy vieru? Tak veľmi sa tešíte ohňu pekelnému? *Veď vaša divokosť a besnota k Bohu o pomstu volá a kričí!*

Vojna cigánov. V Mestečku Friedek (Morava) 30. júla, bola medzi cigánmi krvavá bitka, v ktorej osem ľudí zomrelo a viacerí boli ranení. Bola to opravdová vojna, ktorá sa strhla pre nejakú maličkosť na koňskom jarmoku. Najprv sa pobili dvaja cigáni, ale potom sa všetci cigáni na dve strany podelili a nato čoskoro nastala strašná trma-vrma. Jeden cigán odrazu vytiahol revolver a strelil na svojho protivníka, ktorý klesol a o niekoľko minút zomrel. Vrah vyskočil na koňa a odeváľal. Ostatní sa ďalej bili a teraz sa už viedol boj o život a smrť. Dvomi cigánom nožom rozpárali brucho, jeden z nich naskutku skonol. S týmto sa predbežne boj skončil a bitkári na oko uspokojne vnišli do hostinca a tam si upíjali. O krátky čas sa ale aj tu pobili. Teraz už viacerí strieľali z revolvera. Najmenej 20 výstrelov zarachotilo a štyria cigáni mŕtvi klesli na zem. Päť cigánov bolo smrteľne ranených. Týchto zaviezli potom do nemocnice. Cigáni popíchali v krčme viac ľudí, ktorí sa ani nezúčastnili v bitke. Keď došli žandári, cigáni ako šialení utekali pred nimi a dvaja z nich sa v rozvodnenej rieke Ostravici počas úteku utopili. Žandárom sa len jedného cigána podarilo chytiť, ostatní ušli zanechajúc na mieste vojny ženy a všetky vozy, na ktorých veľa, pravdepodobne z krádeže pohádzajúcich cenných vecí našli. Cigánky a dieťky pri vozoch všetkých zatkli.

Zriedkavá sebaobetavosť. Pri každej katastrofe sa opakuje ten zjav, že zdesení ľudia zadržávajú a došliapu iných, len aby si svoj život zachránili. Pridržanie sa k životu človeka v nebezpečí učí divou zverou, lebo v osudnom okamihu nestará sa o iné, len aby si zvoj život zachránil. Sú ale výnimky, ktoré človeka ozaj oduševnia. V prístave mesta Christiania tieto dni utonula loď «Baekklagot.» Pri tejto príležitosti sa udal nasledovný prípad. V tej úžasnej chvíli, keď loď začala tonúť, jedna mladá ženská krčovite sa chytila jedného pána, ktorý si práve ochranný pás pripravoval na driek. Starý mužský vidiac zúfale zdesenie zenskej, odpásal ochranný pás a podal ho ženskej rieknuť:

— Vy ste ešte mladá a ja som už starý. Keď jedon z nás musí umrieť, lepší bude, keď ja umriem.

Ženskú vskutku zachránili, mŕtvolu starého pána len neskôr vylovili z mora. Katastrofu udajne tá okol-

nost zapríčinila, že na lodi neboly rozžaté lampy. Dľa svedčenia cestovateľov loď len v tej poslednej chvíli, keď sa už mala sraziť, dala poplašný signál.

Vybúšil sud s liehom. Z Rábu (Győr) oznamujú, že tamojší hostinský Ján Móric vo štvrtok jeden osem hektolitrov veľký špiritusom naplnený sud prezeral na dvore. Pri ňom bola i jeho manželka a krajčír Brunocky. Aby sa lepšie presvedčil o dobrom stave suda, horiacu zápalku držal blízko neho. Odrazu špiritus vybúšil a rozhodil sud, ktorého zátky vletely Móricovi do hlavy. Nešťastník hneď zomrel, ale jeho manželka sa podivuhodne nič nestalo, kdežto Brunocky bol nebezpečne ranený. Následkom výbuchu sa i dom krčmárov chytil.

Hladomor v Štýrsku. Zo Štýrskeho Hradca oznamujú, že v Dolnom Štýrsku následkom dlhotrvanlivej suchoty panuje hladomor. Po suchote ladovec zbil tam celé kraje špustošiac všetky strukoviny, kukuricu a zemiaky. Následkom toho bolo treba porobiť zvláštne poriadky a štýrsky vyslanec Malik s tou prosbou sa obrátil ku rakúsk. min. predsedovi a ku ministrom orby, aby pre hladom navštívených ľudí bezodkladne väčšiu summu vyassignovali. Dľa chýru ku štýrskohradeckému miestodržiteľstvu už i doslo 40.000 korún.

Tritisíc krížov pšenice zhorelo. V obci Glogovác neďaleko Aradu vo štvrtok povstal oheň, ktorý celú tohoročnú úrodu obyvateľov dediny, počtom 3000 krížov žita spálil. Škoda čini asi 60.000 korún. Štyridsať rodín prišlo o svoju živnosť.

Vrchnostenské jatky. Viac vidieckych miest sa s tou myšlienkou zaoberá, že cieľom prekazená vždy vzrastajúcej dražoby mäsa postaví vrchnostenské jatky. Jako zo Sátoraljeuhelyu píšu, tam je už takáto jatka otvorená. Predbežne len hovädzie mäso predávajú v nej asice o mnoho lacnejšie, jako mäsiari. Jedno kilo hovädziny prvej triedy seká sa za 56, jedno kilo hovädzieho mäsa druhej triedy ale po 40 krajciarov. — Mäsiari sa naľak li a aj oni mieňa snížiť ceny mäsa.

HOSPODÁRSTVO.

Stav a výsledok poľného hospodárstva.

Krajinské obecnstvo najviac zaujíma prítomný stav poľného hospodárstva a výsledok žatvy. Podávame preto výkaz Krajinského Hospodárskeho Družstva, dľa ktorého stav poľného hospodárstva a výsledok žatvy po rozličných stranách krajiny bol nasledujúci:

Arad: V mláťbe a svážaní neustále pokračujú. Výsledok úrody sa posiaľ nezmenil. Na viacej miestach stolice hodne pršalo. Kde pršalo, tam sa kopaniny dobre vyvíňujú.

Baja: Počasie je prajné, v mláťbe pokračujú. Výsledok úrody je nad očakávanie lepší, žito a raž sú veľmi dobré. Kukurica sa tiež popravila.

Balassagyarmat: Mláťba sa všade začala. Úroda je horšia, ako prostredná. Nedostatok krmu posiaľ necítiť. Následkom dažďu predošlého týždňa popravily sa kopaniny. Tohoto týždňa ale zas nastaly suchá s veľkými horúčosťami.

Debreczen: Úroda krmu je 4—5 m. centov sena prvého kosenia z katastrálneho jocha. Ceny na debrecinskom tržišti: seno 9 korún, lucerna 9 korún.

Győr: V mláťbe pokračujú. Z katastrálneho jocha sype žito 750 kg.; raž 800 kg.; jačmeň 550 kg. — Po slabom daždi nastala zas veľká horúcosť. Zemiaky sú veľmi slabé, krmu je tiež veľmi málo.

Kassa: Počasie je od troch dňoch teplé a suché. V žatve pokračujú bez prekážky.

Léva: Teplé a jasno. Tohoto týždňa často pršalo, čo prekážalo svážaniu a mláťbu, kopaninám, krmu a pasienkam ale veľmi osožilo. Úroda zbožia je stredná. Vinice sú pekné.

Miskolcz: Minulej soboty zas dobre pršalo, je ale pri tom veľmi horko. Úroda je stredná, krmu je málo.

Nagybecskerek: Cez celý týždeň bolo premenlivé počasie a pršalo častej. Mláťbu a úhorenie onedlho zakončia. Následkom prajného počasia veľmi pekne sa vyvíňuje kukurica, zarovnak aj hrozno vo viniciach.

Nagyvárad: Časté dažde veľa škodily obilii, čo sa v krížoch po strniškách nachodí. Kopaniny sa pekne vyvíňujú. Pasienky ožívajú.

Nagykanizsa: Výsledok mláťby je vôbec slabý. Dažďu bolo málo a bol veľmi potrebný ku siatiu krmu. Vinice sú veľmi pekné, ovocia sa tiež hodne urodilo.

Nagyszentmiklós: Žito je bez chyby, červené 80—81 kg., tvrdé, ako oceľ. Z jocha sype 7—10 m. centov. Na kukuricu je dažď veľmi potrebný, zarovnak aj na vinice. Hrozno je drobné a miestami začína už zrieť.

Nyitra: Mláťbu zakončili na mnohých miestach. Výsledok úrody je: z katastrálneho jocha sype žito 7—8 m. centov, raž 4—6 m. centov, jačmeň 6—7 m. centov, ovos 6—7 m. centov, kukurica 10—12 metr. centov.

Nyiregyháza: Stále dažde s búrkami a ladovcom až do pondelka prekážaly nielen svážaniu a mláťbu, lež po veľa miestach narobily aj veľkej škody. Kopaninám a doháňu dažď veľmi osožil.

Pancsova: Mláťbu zakončili. Žito je veľmi pekné, 76—80 kg., sype vôbec 8 m. centov z katastrálneho jocha. Kukurica je pekná a keď by aj nepršalo, dá z katastrálneho jocha istotne 15 m. centov.

Sopron: Hrozná sucha. Výsledok úrody je omnoho slabší, ako po iné roky, kdežto dvomi, tromi týždňami pred žatvou výhľady byly na dobrú úrodu. Následkom veľkého sucha mnoho trpia kopaniny. Krmu je málo. Vinice sú pekné.

Szutmár: Pršalo celý týždeň, žatvu preto len tento týžden zakončia. Dážď veľa škodil obilii v krížoch, osožil ale krmu a nadovšetko kukurici, tak že z tejto dosť dobrú strednú úrodu očakávať možno.

Temesvár: Popršia. Kukurica sa popravuje.

Verseč: Mlátku už skoro zakončili. Z katastrálneho jocha sypaly: žito 9—10 m. centov, jačmeň 8 m. centov, ovos 7 m. centov. Kukurica sa pekne vyvíja.

Zalaegerszeg: Počasie sa nezmenilo. Následkom nedostatku dažďu veľa trpí kukurica. V mláťbe sa pokračuje.

DOPISY.

Šišov.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Krešťane».

Krásnej a poučujúcej slávnosti boli svedkovia dňa 26. júla obyvatelia našej malej obce. V tento deň totižto, po odpoľudňajších službách Božích, odovzdal náš obľúbený pán notár Alojz Kuzma, ktorý už vyše 28 rokov účinkuje chvályhodne medzi nami, pri prítomnosti skoro všetkých občanov ku šišovskej farnosti patriacich päť obci vdove po Jozefovi Zajac 400 korunovú podporu «Krajinskej gazdovskej robotníkov a sluhov podporujúcej spoločnosti». Spomenutý Jozef Zajac totiž dňa 24. mája b. r. zomrel náhlou a nenadálou smrťou. Zpadnul nešťastný do suda, v ktorom sa nachodila ku páleniu špiritusu potrebná látka a v nej sa zatopil, zanechajúc po sebe vdovu so štyrmi drobnými dieťkami. Tunajšie, o robotníkov svojich pečlivé pánstvo dalo ho poistiť (assekurovať) proti nehode. Peniaze poistenia vo výš spomenutý deň odovzdané boli slávnostne zarmútenej vdove.

Pri tejto slávnosti sa zúčastnil aj náš bývalý pán inšpektor Dionizius Leporis z Prešporoku, tak tiež aj náš miláčik a administrátor Ján Jakabovič. Pán notár privítajúc shromaždených občanov, predostrel im v krátkosti cieľ svolania a potom stručnými slovami vysvetlil nám stanovy a cieľ «Krajinskej gazdovskej robotníkov a sluhov podporujúcej spoločnosti», povzbudzujúc prítomných gazdov a sluhov k tomu, aby sa dali zapísať za údov tejto chudoby tak podporujúcej spoločnosti. Potom odovzdal prítomnej vdove 400 korunovú podporu, ktorá od dojatosti zo slzami v očiach len toľko mohla povedať: «Pán Boh zaplať». Na čo povstal pán administrátor Ján Jakabovič a vrelými slovami poďakoval sa v mene úbohej vdovy najmä pánu notárovi za to neunavné a obetovavé ustávanie, ktoré za chu-

dobný ľud vynakladá, povzbudzujúc a napomínajúc prítomných, aby si etili a vážili predstavených svojich, najmä ale pána notára, lebo takého notára majú, ktorý túto úctu a lásku opravdove si zaslúži.

Prv než by sa bolo shromaždenie rozišlo, dorazil na miesto slávnosti žambokretský pán slúžny, ktorý len preto sa oneskoril, pretože ho na ceste veľký dažď zastihol, nemohol hneď pokračovať v ceste. Tento tiež vysvetlil v krátkosti cieľ svojho príchodu a poďakujúc sa prítomným za trpezlivosť, ktorú voči rečníkom preukázali, najmä ale napomínajúc vdovu, aby obsiahnuté peniaze na dobrý cieľ obrátila, rozpustil shromaždenie.

S Bohom.

Jedon z prítomných.

***

Topore (Spišská stolica).

Pochválen Pán Ježiš Kristus

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Krešťane».

O veľkej horlivosti a obetivavosti toporských katolíkov ohľadom slávy Božej a ozdoby domu Božieho už bola reč v týchto poučných novinách. Teraz prinútený som s veľkým obdivovaním znovu o tom písať, keď som počul, že tí chudobní farníci na kostol Mariánský, ktorý sa na levočskej Mariánskej hore už stavia, 64 korún 12 halierov, a pre sv. Otca 19 korún obetovali, kým sa v susednej, čisto katolíckej, vyše 800 duší počítajúcej farnosti Richvald, kde sa teraz Iudia dosť dobre majú, pre sv. Otca len 8 korún 12 halierov nasbieralo.

Čtení čítatelia už majú o tom známosť, že sa tam mal už 600 rokov starý kostol katolícky, ktorý už bol tak v spustošenom stave, že až stromy rástly na ňom, obnovovať. S radosťou oznamujem, že je zvonka — chvála Bohu — už obnovený. Teraz tak vyzerá, akoby do pekného sviatočného rúcha bol oblečený. Na poriadne, Bohu hodné vnútorné obnovenie ale, žiaľ Bohu, už nestačia peniaze. Aby ten kostol bol opravdovým domom Božím, aby naša viera v skutočnej prítomnosti Ježiša Krista v Sviatosti Oltárnej tam medzi luteránmi nebola na posmech vystavená, potrebné sú nevyhnutne aj nové oltáre. Veriaci ale, ktorí už aj tak nad svoje slabé sily obetovali, viac nemôžu obetovať. Už vyše 4000 korún dali na ten svätý cieľ; sotva sa to uveriť dá, keď človek do ohľadu vezme chudobu a malý počet farníkov. Aby svoj chrám celkom do poriadku priviesť mohli, odkázaní sú teraz na pomoc milosrdných ľudí. V mene, aj v ich kostole v Sviatosti oltárnej prítomného Ježiša sa teda ku všetkým bratom a sestram v Kristu obracajú s tou poníženou prosbou, aby im so svojimi milodarmi v tom svätom diele k pomoci prispeli. Každý halier s najväčšou povďačnosťou prijímú, v novinách uverejnia a za dobrodincov modliť sa budú. Neodoprejte im milí čítatelia ich vrúcnu prosbu! Boh nám našu srdečnú obetu hojne odplatí.

Milodary sa majú posielat na Katolícky Farský Úrad, Topore (Spišská stolica).

Horliteľ za česť a slávu Božiu.

Z Beliniec

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Radostiplnú zvesť sdelujem cteným čitateľom milého «Krestana» nášho. Veľmi čnostná a zriedkavo pobožná panna, Marka Gregora premohla všetky prekážky a nasledovala hlas svojho svedomia vtedy, keď sa odobrala do Viedne do kláštora. Odsotila od seba hnusné blato rozkošov svetských, aby sa jej ušlo čisté zlato rozkošov duchovných. Čo má človek z toho, keby si aj celý svet získal, keby sa aj všetkých časných rozkošov účastným stal, pritom ale by škodu utrpel na duši. Aj to povedal láskavý Spasiteľ, že kto neopustí otca, matku, brata, sestru svoju, nemôže byť jeho učedníkom. Tedy dievky a panny, ktoré ste ešte nenie zakazeným duchom sveta napáchnuté, alebo ktoré chcete napraviť poklesky svojej minulosti nechválitebnej, nasledujte príklad poriadnej panny, Marky Gregora, ktorá v bezpečnom mieste kláštorského života slúži Bohu, pestuje svoje dušné spasenie, aby sa jej ušla po smrti tá žiadosť, ktorú na tomto svete oko nevidelo, ucho neslyšalo, ba o ktorej sa tu nikomu ani nesníva. Panovnícke a veľmožovské panny to učinily, svet opustily, prečo by to chudobné dievky nemohly urobiť? Všetkí alebo zvlášte chudobný naplnujú.

Jej bratranec.

***

Z Nitrianska.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krestane».

Čo je loď bez vesla? Čo je parník bez správcu? Čo je voz a kone bez pahlka? To je ľud bez duchovného otca. A hľa, predsa koľké obce sú tak slepé, tak sprosté, že sa odtrhajú od svojho duchovného otca, kráčajú po ceste duchovným otcem zatracovanej; a tak mnohí ľudia sú podobní tým ovciam, ktoré blúdia po horách a dolách medzi mnohými nebezpečenstvami preto, pokiaľ sa odtrhly od svojho pastiera, ktorý sa bedlive staral o ich blaho tela i duše. Ludkovia diablom omámení a pálenkou ohľúpení, vstúpte už raz do seba, vezmite si pred seba, že nie ohľadom časným, ale hlasom svedomia a triezlivého rozumu chcete byť vedení. Poriadny kresťan musí byť poriadnym a verným prívržencom ľudovej strany. Ktorý kresťan je nepriateľom ľudovej strany, to je špatným znakom toho, že slabý klíček a chatrný koreň má v jeho srdci kresťanské presvedčenie.

S Bohom

Ján Megil, krajčír.

***

Plavnica (Palonca, Šarišská stol.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krestane».

Jedné americké noviny napadly nového pána farára plavnického Bélu Dragonera, že on svojim farníkom len maďarský káže, a že je preto ľud veľmi rozhorčený.

To je hnusné cigáňstvo. On za celý čas, ako je tam, každý raz kázal po slovensky, ani raz neukrydil svojich slovenských farníkov. A že popri slovenskej kázni aj maďarský povie pár slov k tamojším pánom, aby ich skorej privábil do kostola, s tým sa ani na mak neprevinil proti svojim slovenským farníkom, ba chválitebnú vec koná.

A o tom, že by bol založil maďarský mládenecký spolok, ako to tiež píšu tie americké noviny, v Plavnici nik nevie.

S kresťansko-ľudovým pozdravom

Pravdomluvný.

***

Z Kysúc.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte v «Krestan»-e uverejniť tieto riadky.

My tu bývame neďaleko Sliezka. U nás nebývajú veľké horúčosti, preto ale nejedon korhel sa potí, keď sa bubnuje na jeho majetok. My sme tu poriadni ľudáci; ani liberáli, ani národnári, ani demohrati nás nemôžu získať. Keby bola u nás židovská strana, viem, že všetci poriadni veriaci židia by sa nachádzali pod jej práporom: tak teda, keď je u nás kresťanská ľudová strana, patrí sa, aby všetci poriadni veriaci kresťania bojovali pod jej zástavou. V našom Kysúckom údolí je veľmi horlivé duchovenstvo; starajú sa čo bedliví otcovia láskave o nás. My sa ale aj vzdelávame radi, veľmi mnohí sme členami Sv. Vojtešského Spolku, ktorého diela sú pravdivé neoceniteľné. Zpomedi novín najradšej čítame nášho starého priateľa «Krestana». Ponúkajú nám síce aj liberálne noviny, my ich ale ani zdarma nechceme. Čo je liberálne, nech si liberáli čítajú. Pri poslednej voľbe sme si zvolili — proti vôli všemohúceho židáka Poppera — milého ľudáka, fíškála Gyurissa.

Srdečným pozdravom

N. kaplán.

Rozmary a žarty.

Prešibálny cigáň.

Jedon žid kúpil od cigána koňa a ho aj vyplatil. Cigán skoval peniaze, ale bol mrzutý, lebo veľmi rád mal toho koňa. I umienil si, že musí toho koňa nazpät dostať dajakým figlom, bez toho, žeby vrátil peniaze. Šiel medzi čižmárov a kúpil tam jedny najlacnejšie čižmy, prehodil ich cez plece a šiel po tej ceste, po ktorej mal ísť žid s koňom. Na kuse bola tá cesta rovná, ďalej sa ale začala krútiť. Na konci rovnej cesty cigáň hodil na zem jednu čižmu, potom ale ďalej šiel a hodil zase druhú čižmu a ukryl sa za jeden krik.

Žid zazrúc prvú čižmu, nezodvihol ju, lebo načo by mu vraj jedna bola. Keď prišiel ku druhej čižme, myslel, žeby škoda bolo tie čižmy tam nechať. Zišiel teda z koňa, uviazal ho ku stromu a utekal nazpät pre tú prvú čižmu. No, cigáňovi nebolo viac treba. Odviazal koňa, sadol si naňho a odcválal, takže židák svojho koňa nikdy viac nevidel.

Ostatný prostriedok.

Jedna stará panna takto hovorila sama sebe:

— Oprobujem raz kraťuš, aby som sa do žalára dostala, asnaď tam najdem muž.

Zaiste.

— Povedzte mi, jak dlho musíme ešte do vrchu íst? — pýtal sa cestovateľ svojho vodiča.

— Len ešte ku vrcholu, potom zase dolu pôjdeme, — odpovedal vodič.

Moderný svetský názor.

— Za štyri týždne už si na šiestich miestach bola? — pýtala sa pani zadivene dievka.

— Žiaľbohu! Ale dnešného dňa kdeže najdete verného panstva?! — odpovedala dievka.

Vyzvanie!

Pod vedením nižepodpísaných, 24-ho augusta bežiacého roku z okolia Sempckého pojde processia do Maria-Celly. S touto processiou môžu íst veriaci maďarského i slovenského jazyka. Púť bude trvať šesť dní. V prvý deň vo Viedni v kostole sv. Štefana svätú omšu budú slyšať pútnici a o 3-jej hodine vlakom pohnú sa do Lilienfeldu. V druhý deň v Lilienfelde vybaví sa pobožnosť kalvárie a potom peší sa pojde ku sv. Anne. V 3. deň od sv. Anny peší do Maria-Celly. V 4. deň pútnici v Maria-Celly vybaví svoju pobožnosť. V 5. deň pojde sa vlakom do Krumnussbaumu, odtiaľ prez Dunaj do Mariataferlu. V 6. deň navrátia sa pútnici vlakom cez Viedeň do Prešporka, kde o 1/27. prídu a večernými vlakmi môžu cestovať domov.

Pútnici z ktoréhokolvek kraju prichádzajúci, sídu sa dňa 24-ho augusta ráno pred 7. hodinou na prešporskej hlavnej železničnej stanici a odtiaľ hneď o 1/48. pohnú sa vlakom do Viedne. — Cesta po železnici, z Prešporka do Prešporka aj so všetkými processionálnymi útratami, tak že žiadnej bočnej sbierky nebude, stojí 13 korún 94 halierov. — Kto chce s touto processiou ísť, ten spomenutú summu do 20. augusta poslať musí na túto adresu: «Plébánia Hivatal» *Egyházfa*, u. p. Pozsony Királyfa.

Nižepodpísaní s úctou vyzývame veriacich, aby sa na tejto púti čím hojnejšie súčastnili.

Pavel Olasz.
1—2

Viktor Maszárík,
farár hasférsky.

Krestania, kupujte len u krestanov!

Budapešťiansky Katolícky Delnícky Kruh usporiada púť na milostné miesto Mária-Besnyov, na Nebevziatie Panny Marie; púť táto bude trvať dva dni, to jest pohneme sa 15-ho augusta v sobotu s Josefského kostola. Ráno bude sv. omša za pútnikov, o 6. hodine, po svätej omši sa pohneme a o 5. hodine odpoľudnia príjdeme na milostné miesto. — V nedeľu bude veľká svätá omša so spevom slovenským a slovenská kázeň. Po pobožnosťach sa pohneme zpiatky. Púť túto bude sprevádzať velebný pán dr. Pavel Siška. — Prosíme pánov bratov a sestry, aby sa čím väčším počtom súčastnili na tejto slávnosti Marianskej. *Správa Kruhu.* Riaditelia púte: *Ján Krajcsi* a *Franc Trnka.* *Vincenc Janecz,* spevár.
1—2

Jubilárna ľudová púť do Lourdesu. S povolením najvyššej vrchnosti cirkevnej arcibiskupstva vedie prevelebný pán August Sipos, kaplán (Budapest, IX., Bakács-tér 13. fara) — Ceny: II. trieda 250 korún, III. trieda 140 korún. Odcestuje sa z Budapešti dňa 30-ho augusta r. 1908. Príhlasy sa prijímajú do 15. augusta roku 1908. Podrobným programom posluží výš spomenutý vodca púte.

Spisy redakcii zaslané.

Posol Božského Srdca Ježišovo časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

Modliaca knižka a spevník. Cieľom rozširovania maďarskej reči zvlášte pochvalnú myšlienku uskutočnila Sväto-Štefanská Spoločnosť vydaním modlitebnej knižky vo dvoch rečiach. Nemohlo sa doposiaľ žiadať, aby Slovák, alebo Nemeč, ktorý maďarskú reč len lámal, potreboval modlitebnú knižku, ktorej nerozumie, preto v mnohom ohľade aj modlitebné knižky boly toho príčinou, že reč maďarská, ktorej ako-tak naučila sa mládež v ľudových školách, nerozširovala a nevyvíňovala sa po okoliach. Tomuto odpomôžu modlitebné knižky sstavené vo dvoch rečiach. Mládež nemeckého, alebo slovenského jazyka dostane modlitebnú knižku v nemeckej alebo slovenskej reči, ku každej modlitbe a piesni pripojená je ale aj osnova v maďarskej reči. Mládež takto z počiatku snáď len zo zvedavosti potrebovať bude túto modlitebnú knižku, pozdejšie ale celkom privykne ku nej a naučí sa modlitbám a piesňam v maďarskom jazyku. Mládež naša ani z jednej ľudovej školy nemala by vystúpiť bez takejto modlitebnej knižky. Bolo by te k upevneniu náboženských a vlasteneckých citov v akých vychováva sa naša mládež v katolíckych ľudových školách. Po dávnejšom vydaní modlitebnej knižky v maďarskej a nemeckej reči, vyšla prítomne naším nákladom «**Modliaca knižka a spevník**» v maďarskej a slovenskej reči, ktorú sstavil *Jozef Masztich* a ktorá

asi na 800 stranách obsahuje modlitby a piesne ku všetkým pobožnostiam a príležitostiam v maďarskej a v slovenskej reči. K dostaniu je v trojakom vydaní. Cena modlitebnej knižky viazanej v plátne je 4 koruny. Červeným tiskom ozdobená modlitebná knižka viazaná v koži, stojí 5 korún, táže s pozlátenou väzbou v koži stojí 6 korún. Objednať možno tak túto modlitebnú knižku ako i všetky vydania Spoločnosti u: **Kníhkupectva Svätostefanskej Spoločnosti, Bpest, Kecskeméti-u 2.**

Nová slovenská modlitebná knižka. P. Alojz Daubner, chýrny pestovateľ nábožnej spisby, pre veriacich slovenského jazyka zostavil novú modlitebnú knižku. Knižočka tá má za cieľ rozširovanie úcty k najsladšiemu Srdcu Pána Ježiša a obsahuje modlitby ku každej príležitosti úcty a zveľobovania najsladšieho Srdca. Známo je vôbec, že národníarski vodcovia slovenského jazyka obyvateľstvo vlasti našej ešte aj s pomocou modlitebných kníh a nábožného čítania snažia sa vohnať do náručia panslavizmu, preto aj s právom očakávame, že slovenského jazyka také knihy, ktoré svätú záležitosť náboženstva nespájajú so snahami proti vlasti smerujúcimi, podporovať bude každý veriaci a vlast svoju vrele milujúci kresťan a katolík. Spoločnosť Svätého Štefana mnoho obetuje každý rok na vydávanie takých kníh. Prítomne vydala knižočku: *Mesiac Božského Srdca Ježišovo*, ktorú zostavil P. Alojz Daubner. Cena 50 halierov. K dostaniu u vydavateľstva kníh «Svätostefanskej Spoločnosti» (Budapest, VIII, Szentkirályi-ulica 28.).

Svätý Izidor čo priateľ sedliakov. 37 strán. Cena 8 halierov. Spracoval a vydal druhý raz dr. Jozef Janda, dekan farár v Nyitrapereszlény. Túto zriedkavo znamenitú knižku veľmi vrele odporúčame ct. čitateľom.

Kráľovna sv. Ružena. Mesačné sošity. S odporúčaním vys. d. spišskej biskupskej vrchnosti, ako aj predstojného Otea Provinciala dominikánskej rehole. Vychádzajú na 1. v každom mesiaci. Predplatná cena na celý rok 80 kr. (160 halierov). Sostavuje Stefan Pironcsák v Jablonke (Orava), na ktorého sa majú zasiať predplatné peniaze, alebo milodary na vydávanie týchto sošitov venované.

Podme za ním, za chudobným, poníženým, ukrižovaným Ježišom Kristom, k chudobnému, zánávavému pospolitému Iudu. Dľa cudzej myšlienky pre hornouhorské pomery prepracoval Pohronský. Vydali viacerí rim. katolícki kňazovia, priatelia Iudu. Pôvodina tohto prepracovania vyšla s odobrením cirkevnej vrchnosti. Zvolen. 1908. K dostaniu a tlačené v knihtlačiarňi Eduarda Bertana. Cena výtisku 70 halierov.

Odkazy redakcie.

B. O. R. Meno a bydlisko neboli zreteľne vypísané vo vašom liste. To je veľká chyba, že vaše ohlasy aj v nekatolíckych novinách uverejňujete.

Fr. K. K. List sme odovzdali na patričnom mieste.

J. B. T. «Ludové Noviny» sme nedostali.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 1. augusta.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica*: tiská K 22·70—24·40, stolnobelehradská K 00·00—00·00, peštianska K 22·50—23·30. banátska K 22·70—23·40. — *Raž*: prvotriedna K 18·90—19·00, druhotriedna K 18·70 do 18·80. — *Jačmeň*: prvotriedny K 15·50—15·80, druhotriedny K 15·10—15·50. — *Proso*: K 00·00—00·00 — *Ovos*: prvotriedny K 16·80—17·00, druhotriedny K 16·40 do 16·70. — *Kukurica*: Kor. 15·35—15·50. — *Repica* 32·45—33·70 K.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	17·80	17·50	17·20	16·90	16·60	16·30	15·80
			č. 7	7½	8		
			K 15·00	13·80	8·00		

Za 50 kilogramov i s vrecem.

Drobné otruby: K 6·00, hrubé K 5·90.

Strova: fazuľa obyčajná biela K 18·00—19·00, fazuľa strakavá K 13·00—14·00. — *Hrach*: nelúpaný, čistý K 00·00—00·00, lúpaný K 23·00—43·00. — *Šošovica*: čistá K 35·00—60·00. — *Konopné semä*: K 25·00— —. — *Mak*: K 62·00—63·00. — *Rasca* (kmín): Kor. 115·00—116·—. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 138·00—139·00, vidiecka K 000·00—000·00.

Slanina: mestská 4-kusová K 113·00—114·00, 3-kusová K 121·00—122·00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Ďatelinové semä: Červená ďatelina K 000·00—000·00, lucerna jasnozorná K 160·00—170·00 za 100 kg.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 10·00—0·00, bosenský (z r. 1907.) K 14·25 po 50 kilogr.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (100 kusové) K 11·75— —, (z r. 1907.) srbské (100 kusové) K 10·50— — po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky kríšťalový K 36·50, fiumánsky White-Star (***) K 30·50 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 79·50 do 80·00, kockový K 81·50—82·00, žltý K 79·50—80·00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 162·00 do 162·50. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 53·00—53·50.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4·50—4·70, žlté K 5·10—5·30 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 72—73, od Tisy K 72—00, sedmohradské K 70—71 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2·00—2·30, k vareniu K 1·40—2·00, syr 10—12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krímené K 000—000 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1·40—2·00, sličky na polievku K 3·20—3·40 za jeden pár.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštana!»

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež**elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe**

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!!

Bez strojnika ľahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatinu atď.

O nedostupiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva

spravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmo-

hradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franko.

Pýtajte si

zdarma a franko moj hlavný cenník s vyše 3000 vybrazením hodín a tovaru zo zlata a striebra atď.

Prvá dielňa hodín v Brüx **Hanns Konrad** cis. a kr. dvorný lifierant Brüx číslo 1388 (Čechy).Švajciarskeho systému Roskopf patent hodinky K 5.—
Registrované Orol Roskopf Anker Rem. hodinky K 7.—
Opravdové strieborne remontoir hodinky K 8-40. Žiadne
risiko. Výmena povolená alebo návrat peňazi.**Oznamy prijíma administrácia****„KREŠTAN“**

Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Schichtové jeleň mydlo

je

najlepšie.

Bielizeň mi zavidia
Bo spiny v nej nevidia
Prečo je tak pekná
A ako snah biela?
Len Schichtové mydlo
Čisti tak moje prádlo.

Každá dobrá mátká

dcere svojej krom vystrojenia dá ešte nasledujúcu dobrú radu; Chrán svoju bielizeň pred obecnými, keď aj lacnými mydlami. Per vždy len Schichtovým mydlom znaku jeleňa, vtedy svoje pekné ľahké platno, haklivé čipky a maké flanelle ako aj ostatnú bielizeň, nech si je fajnová, olebo hrubá, biela alebo barvistá vždy taká ostane ako nova, bo Schichtové jeleň mydlo ohráňa a konzervuje látky. Jestli vždy výlučne Schichtové mydlo potrebovať budeš, v novom domove usporíš si mnoho práce, času a starostí.

Za čistotu 30.000 korún záruka.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hned**

Beretvás-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzsie migrén-hlavybolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekárnu odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni a drogerii.

Dorába Tomáš Beretvás, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zasielka franko..**Osožné a chytré prevedenie parcellovania.**

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Ciele ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyše na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkam zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavatelja pozbaví sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sume dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredu. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodovnenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.